

İzmir Depremi Sağlam KOBİ Anketi Ön Raporu

Aralık 2020

ideiia

İçindekiler

Araştırmanın Amacı.....	2
Metodoloji ve Örneklem	2
İlk Bulgular.....	3
Demografik Faktörler.....	3
Coğrafi Dağılım.....	3
İşletmeler Hakkında Bilgi	4
Çalışma Alanları.....	5
Afet Farkındalığı ve Dirençliliği.....	6
Yerel Ekonomiye Etkiler.....	7
Sonuç Yerine	10

Tablolar Listesi

Tablo 1: Katılımcıların çalışma durumu (N=24).....	4
--	---

Görseller Listesi

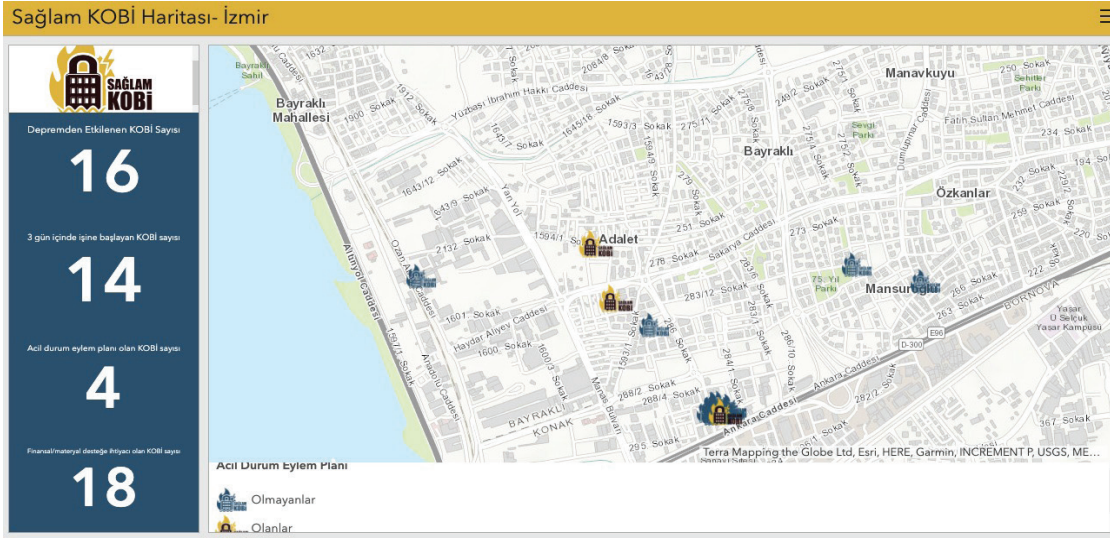
Görsel 1: Sağlam KOBİ Haritası - İzmir.....	2
Görsel 2: Katılımcıların yaş dağılımı (N=24)	3
Görsel 3: KOBİ'lerin sektörel dağılımı (N=24).....	4
Görsel 4: KOBİ'lerin iş yeri konumu (N=24).....	5
Görsel 5: KOBİ'lerin çalışma ortamı (N=24)	5
Görsel 6: Acil Eylem Planı (Var/Yok) Dilim Grafiği (N=24).....	6
Görsel 7: Deprem sonrası hasar durumu (N=24)	7
Görsel 8: KOBİ'lerin deprem sonrası ihtiyaçlarının dağılımı (N=24).....	7
Görsel 9: İşletmelerin deprem sonrası tahmini hasar bedeli (N=16)	8
Görsel 10: İşletmelerin deprem sonrası tahmini ciro kaybı (N=24)	8
Görsel 11: KOBİ'lerin deprem sonrası iş sürekliliği (N=24)	9

Araştırmanın Amacı

Bu raporun amacı İzmir Depremi sonrasında yerel ekonomide ve işletmelerde meydana gelen zararı tespit etmektir. Bölgenin yeniden toparlanması için gereken destek mekanizmaları kamuoyu, sivil toplum ve diğer ilgili paydaşların dikkatine sunulmaktadır.

Ankete katılan katılımcılar aynı zamanda Sağlam KOBİ Haritası - İzmir portalına eklenmekte ve işletmelerin afet sonrası ihtiyaçlarını daha hızlı karşılayabilmek amacıyla 4 ana başlıkta özetlenmektedir. Bu başlıklar, **'depremden etkilenen KOBİ sayısı'**, **'3 gün içinde işine başlayan KOBİ sayısı'**, **'acil durum eylem planı olan KOBİ sayısı'** ve **'finansal/materyal desteğe ihtiyacı olan KOBİ sayısı'** olarak sıralanmaktadır. Ayrıca, uzun vadede KOBİ'lerin afet durumunda bölgede aktif rol oynayan aktörler haline gelmesi hedeflenmektedir.

Görsel 1: Sağlam KOBİ Haritası - İzmir

Metodoloji ve Örneklem

30 Ekim 2020 İzmir depremini takip eden süreçte Sağlam KOBİ ekibi bölgede aktif rol alarak yerel halkın ve KOBİ'lerin güncel ihtiyaçlarına karşılık vermek amacıyla araştırma ve destek faaliyetlerinde bulunmuştur. Sahadaki gözlemler ve ilgili kurum/kuruluşların resmi açıklamalarından derlenen bilgilere dayanan bir rapor çalışması hazırlığı yürütülmüştür. 10 Kasım 2020 tarihinde depremden sonra bölgenin genel durumunu özetleyen İzmir Depremi Değerlendirme Raporu - I kamuoyu ile paylaşılmıştır.

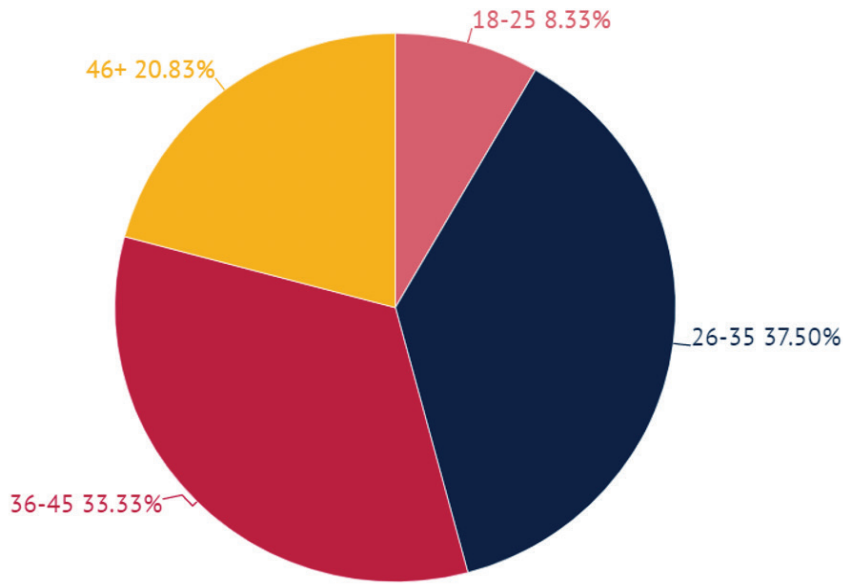
İzmir Depremi Değerlendirme Raporu - I hazırlığı ile eşzamanlı olarak Sağlam KOBİ ekibi bölgedeki işletmelerin afet hasarını tespit etmek ve temel ihtiyaçlarını belirlemek amacıyla 32 sorudan oluşan bir online anket çalışması uygulamıştır. Anket çalışmasının örneklemini için İzmir Ticaret Odasına bağlı KOBİ'ler arasından Sağlam Kobi online eğitim modüllerine katılan 100 işletme seçilmiştir. Bu ön raporda ise Sağlam KOBİ - İzmir anketine 8 Aralık 2020 itibarıyla katılan 24 işletmeden elde edilen ilk bulgulara yönelik detaylı analiz yer almaktadır.

İlk Bulgular

Demografik Faktörler

Anket katılımcılarının cinsiyet dağılımı incelendiğinde örneklemin %46'sının erkek, %54'sinin ise kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Tüm katılımcılar Türk vatandaşıdır. Yaş dağılımı olarak ise, en büyük pay katılımcıların %37.5'ini oluşturan 26-35 yaş aralığındaki bireylere aittir. (Görsel 2) 36-45 yaş grubundaki katılımcılar ise %33'lük dilim ile en geniş ikinci grup olarak yerini almaktadır. 18-25 aralığındaki genç katılımcılar %8'lik pay ile örneklemin en küçük kısmını oluşturmaktadır.

Görsel 2: Katılımcıların yaş dağılımı (N=24)

Coğrafi Dağılım

Ankete İzmir'den katılan kişiler çoğunlukla 30 Ekim 2020'de vuku bulan depremden en çok etkilenmiş Bayraklı ilçesinden olup (%79), ilçenin mahallelere göre dağılımı ise; Mansuroğlu (%66), Bayraklı (%8) ve Adalet (%0.01) olarak saptanmıştır.

İşletmeler Hakkında Bilgi

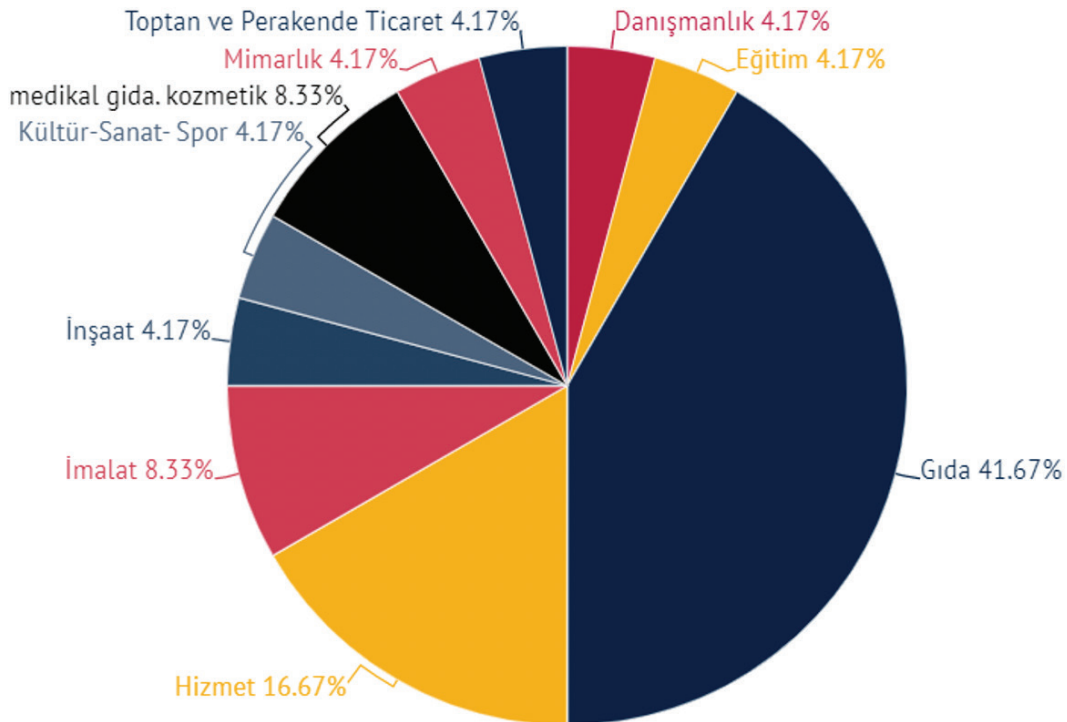
Anket katılımcılarının çoğunluğun işletme sahipleri oluşturmaktadır (%71) bunu sırasıyla serbest meslek sahipleri ve tam zamanlı çalışanlar takip etmektedir. (Tablo 1)

Tablo 1: Katılımcıların çalışma durumu (N=24)

Çalışma Durumu	Katılımcı Sayısı	Oran (%)
İşletme sahibi	17	71%
Serbest çalışan	4	17%
Tam zamanlı çalışan	3	13%
TOPLAM	24	100%

KOBİ'lerin sektörel dağılımı incelendiğinde, restoran/cafe veya gıda tedarikçileri gibi iş alanları ile (%42), hizmet (%17) ve imalat sektörü (%8) listenin başına yer etmektedir. (Görsel 3) Popülasyonun geri kalanı ise medikal gıda ve kozmetik, inşaat, eğitim ve mimarlık gibi çeşitli sektörlerin dağılımına ayrılmıştır. Çalışmaya katılan KOBİ'lerin %80'i 1-9 çalışanı sahibi işletmeler olarak kaydedilirken, katılımcıların %20'si ise 10 ila 49 kişiyi istihdam etmektedir.

Görsel 3: KOBİ'lerin sektörel dağılımı (N=24)

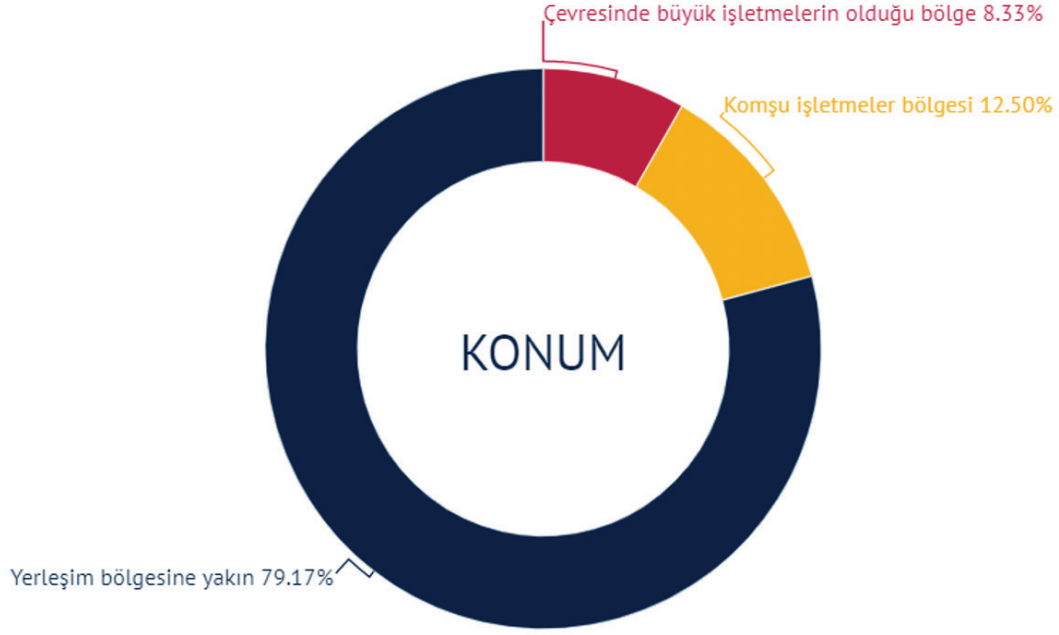

Tüm KOBİ'lerin iç piyasada aktif faaliyet gösterdiği kaydedilmiştir. Buna ek olarak, işletmelerin %8'i aynı zamanda ihracat yapmakta olup, %4'ü ise ithalat gerçekleştirmektedir.

Çalışma Alanları

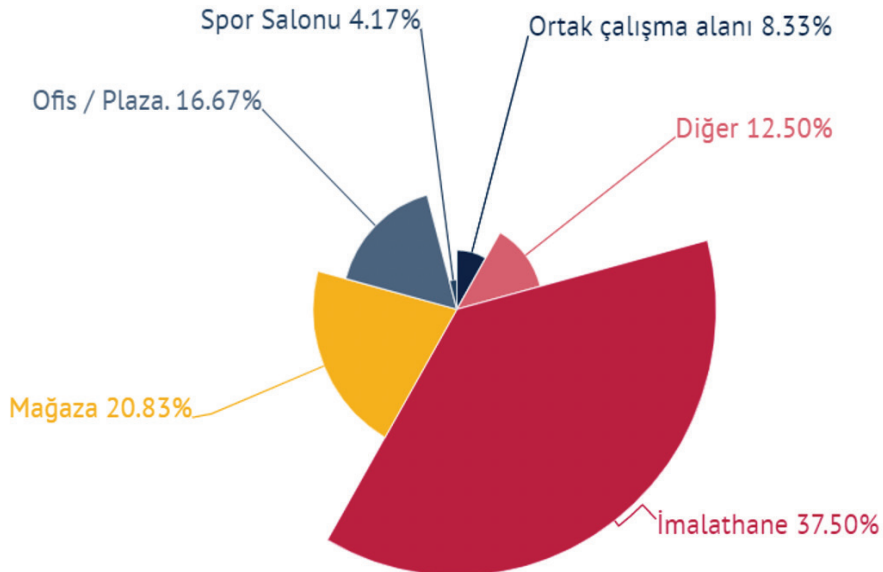
Anket sonuçları aynı zamanda KOBİ'lerin çalışma ortamları ve işyeri konumlarına yönelik bulguları da yansıtmaktadır. Katılımcıların yaklaşık olarak %80'i yerleşim alanlarında, %12.5'i komşu işletmeler bölgesinde ve %8'i ise çevresinde büyük işletmelerin bulunduğu bölgelerde faaliyet göstermektedir. (Görsel 4) Anketimize Organize Sanayi Bölgelerinde yer alan herhangi bir KOBİ katılmamıştır.

Görsel 4: KOBİ'lerin iş yeri konumu (N=24)

Anket bulgularına göre, iş/çalışma ortamı kategorisi olarak en yoğun (%37,5) çalışma ortamı imalathanelerdir. Katılımcıların %21'i mağazada, %17'si ofis/plaza alanlarında ve %12.5'i diğer çalışma alanlarında görev yapmaktadır. (Görsel 5)

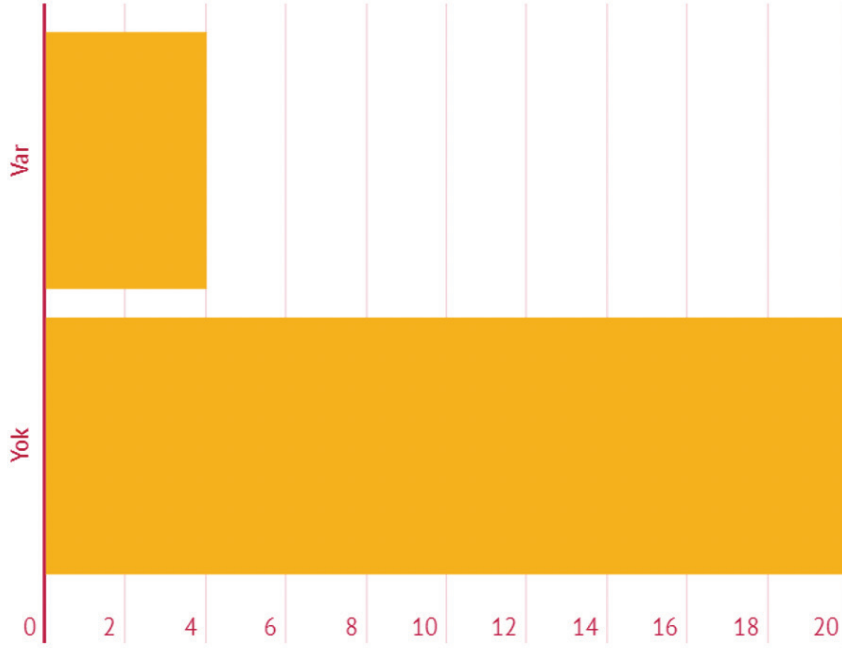
Görsel 5: KOBİ'lerin çalışma ortamı (N=24)

Afet Farkındalığı ve Dirençliliği

Katılımcılarımızın büyük çoğunluğu (20 kişi, %83 oranında) acil eylem planı olmadığını ifade etmiştir. (Görsel 6) 4 kişinin oluşturduğu %17'lik diğer kesim ise işletmelerinin güncel acil eylem planı bulunduğunu belirtmiştir. .

Görsel 6: Acil Eylem Planı (Var/Yok) Dilim Grafiği (N=24)

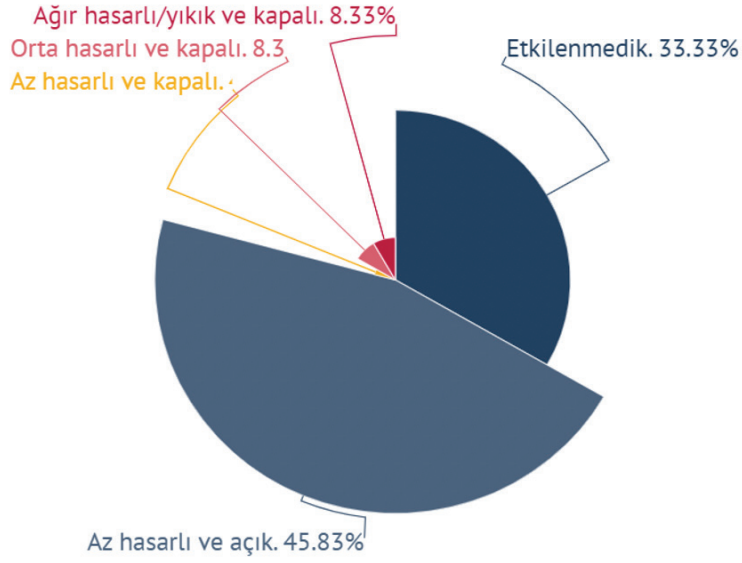
Halihazırda Acil Eylem Planı bulunan katılımcıların yalnızca %16'lık küçük bir kesimi, afet sırasında ve sonrasında bu yönergelere uygun adımlar izlediğini belirtilmiştir. Ayrıca, katılımcıların yalnızca %25'i Doğal Afet Sigortaları Kurumu (DASK) Zorunlu Afet Sigortası sahibi olduğunu ifade ederken, geri kalan %75'lik kısmın ilgili sigortayı yaptırmadıkları saptanmıştır. Benzer şekilde, KOBİ'lerin sadece %37'sinin özel işyeri sigortası bulunduğu saptanmıştır. Geri kalan işletmelerin herhangi bir özel işyeri sigortası bulunmamaktadır.

Tüm bu bulgulara dayanarak, İzmir bölgesindeki işletmelerin afet dirençliliği ve afet dayanıklılık farkındalığının yetersiz olduğu kanısına varılmıştır.

Yerel Ekonomiye Etkiler

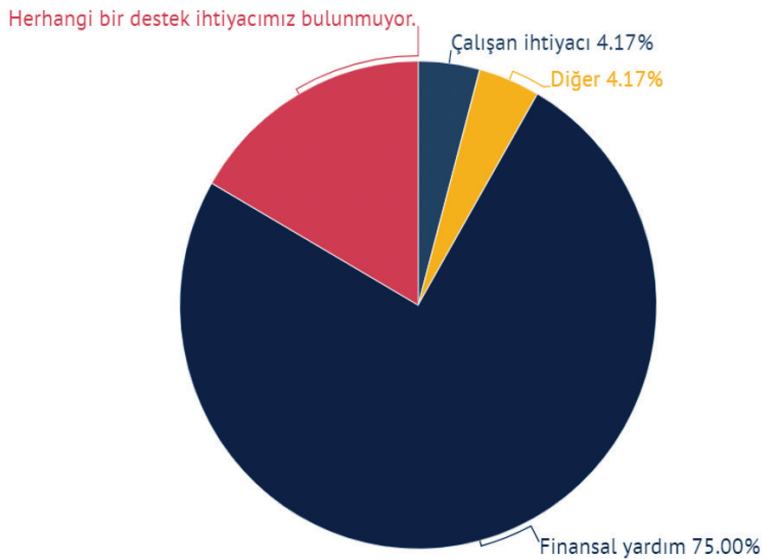
KOBİ'lerin depremden sonra tecrübe etmiş olduğu etki bakımından elde edilen bulgular bu başlık altında özetlenmektedir. İzmir ve çevre illerde ankete katılan işletmelerin %33'ü depremden etkilenmemiştir. (Görsel 7) Bunun karşın, işletmelerin %46'sı depremde az hasar almasına rağmen hizmet ve faaliyetlerine kesintisiz devam etmektedir. Depremden ağır hasar alan/yıkılan ve kapalı işletmelerin oranı %8 olarak gerçekleşmiştir. Aynı şekilde, depremde orta hasar almış ve kapalı işletmelerin oranı da %8'dir. Son olarak işletmelerin %4'lük bir dilimi depremde az hasar almasına rağmen bölgedeki ekonomik faaliyetlerin azalması nedeniyle kapalıdır.

Görsel 7: Deprem sonrası hasar durumu (N=24)

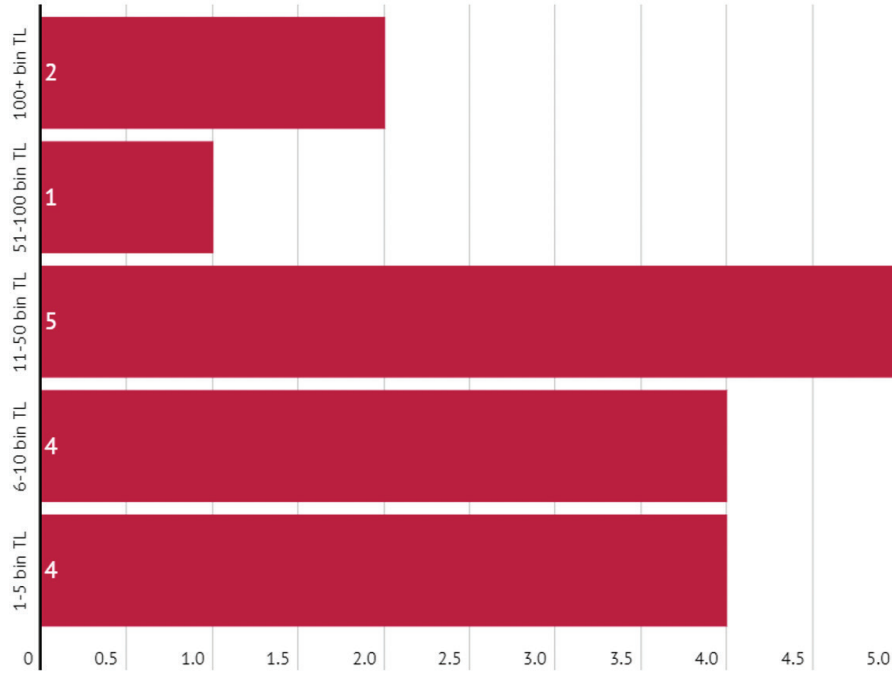
Ankete katılan KOBİ'lerin %75'i deprem sonrasında finansal desteğe ihtiyaç duyduğunu bildirmiştir. (Görsel 8) Katılımcıların %4'ü toparlanma sürecinde yeni çalışan istihdam etmeye ihtiyaç duymaktadır. Öte yandan, katılımcı işletmelerden %16'sı deprem sonrasında toparlanmak için herhangi bir desteğe ihtiyaç duymadığını belirtmiştir.

Görsel 8: KOBİ'lerin deprem sonrası ihtiyaçlarının dağılımı (N=24)

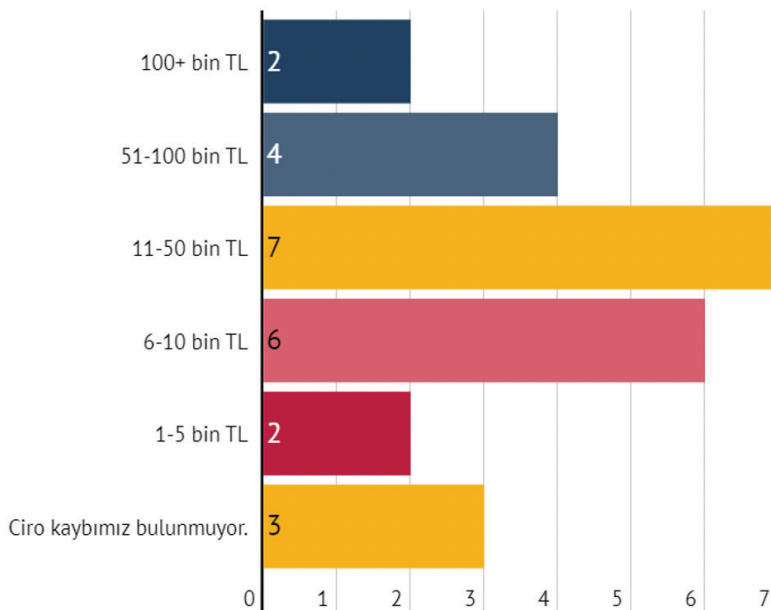
Depremden sonra acil finansal desteğe ihtiyaç duyduğunu belirten KOBİ'lerin sayısı anket nüfusunun %75'ini (18 kişi) oluşturmaktadır ve bu örneklemden yalnızca 16 kişi finansal zarara yönelik detaylı bilgi temin etmiştir. Buna göre, işletmelerin yeniden aktif ve işler bir hale getirmek adına katılımcıların %21'i 11-50 bin TL değerinde finansal desteğe ihtiyaç duymaktadır. (Görsel 9) Ayrıca, işletmelerin %17'si 1-5 bin TL, %8'i 6-10 bin TL ve bir diğer %8'lik kesim ise 100+ bin TL miktarında finansal desteğe ihtiyaç duyduğu ifade etmiştir. %4'lük küçük bir kesim ise 51-100 bin TL aralığında finansal desteğe ihtiyaç duyduğunu bildirmiştir.

Görsel 9: İşletmelerin deprem sonrası tahmini hasar bedeli (N=16)

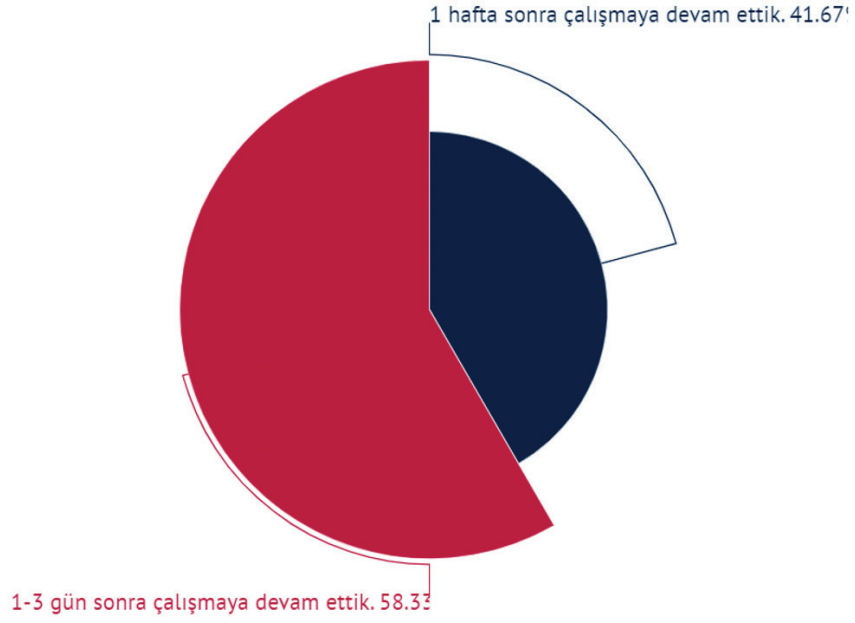
Ciro kaybına dair sonuçlar incelendiğinde, KOBİ'lerin %30'u 11-50 bin TL aralığında, %25'i ise 51-100 bin TL'lik finansal zarar görmüştür. (Görsel 10) Herhangi bir ciro kaybı yaşamadığını belirten KOBİ'lerin payı görece daha az olacak şekilde %12 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Görsel 10: İşletmelerin deprem sonrası tahmini ciro kaybı (N=24)

Tüm bilgilere ek olarak, katılımcıların %58'i depremden 1-3 gün sonraki zaman aralığında işlerini devam ettirebildiklerini ifade ederken, %42'lik kesim ancak depremden 2 hafta sonrasında itibaren işletmelerini tekrar açabilmişlerdir. (Görsel 11)

Görsel 11: KOBİ'lerin deprem sonrası iş sürekliliği (N=24)

Sonuç Yerine

Sağlam Kobi projesi 2013 yılından beri deprem ve diğer afet durumlarında KOBİ'lerin hazırlıklı ve dayanıklı olması amacıyla eğitim, araştırma ve farkındalık artırma faaliyetlerinde bulunmaktadır. Bu anlamda, İzmir depremi Sağlam KOBİ projesi için doğrudan yılın önemli gündem maddelerinden biri olmuştur. Ayrıca, İzmir'deki deprem hem yerelde hem de işletmeler özelinde büyük etkiler meydana getirmiştir.

Depremden en çok etkilenen Bayraklı bölgesi odaklı yapılan bu ön araştırma sonuçlarına göre bölgedeki KOBİ'lerden çok az bir bölümünün acil eylem planına sahip olduğu görülmektedir. Acil Eylem Durum Planı olan ve olmayan KOBİ'ler Sağlam KOBİ Haritası - İzmir portalı üzerinde de canlı olarak yayınlanmaktadır.

Acil durum eylem planı olan işletmelerden büyük çoğunluğunun deprem anında bu bilgileri kullanmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca zorunlu deprem sigortası ve özel işyeri sigortası yaptıran işletme sayısı da düşüktür. Bütün bu bulgular, bölgedeki afet farkındalığının oldukça düşük olduğuna işaret etmektedir.

Depremin işletmeler ve yerel ekonomiye olan etkileri incelendiğinde işletmelerin %46'sı depremde az hasar almasına rağmen hizmet ve faaliyetlerine kesintisiz devam etmektedir. Depremin etkilerinden kısa ve etkin bir sürede toparlanmak için KOBİ'lerin %75'i finansal desteğe ihtiyaç duyduğunu ifade etmiştir. İşletmelerini depremde önceki performansa getirebilmek için en çok talep edilen finansal destek miktarı 11-50 bin TL değerindedir.

İlerleyen dönemde Sağlam Kobi ekibi İzmir Ticaret Odası, diğer yerel odalar ve sivil toplum kuruluşları ile yakın işbirliği içerisinde KOBİ'lerin afet farkındalığı ve deprem sonrası destekleri arttırmak amacıyla çalışmalarını sürdürecektir.